

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt

Stockholm

Vår referens

Dnr

2023-12-15

Patrick Krassén

Ju2023/01611

Remissyttrande om betänkandet *Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag* (SOU 2023:34)

Företagarna har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande och önskar framhålla följande.

Sammanfattande ståndpunkter

I betänkandet föreslås en rad åtgärder som syftar till att motverka att aktiebolag och andra företag används för att begå brott och andra oegentligheter. En huvudfråga i utredningen har varit att redovisa för- och nackdelar med det nuvarande undantaget från revisionsplikt för mindre bolag samt föreslå de författningsändringar som skulle krävas vid ett eventuellt återinförande. **Företagarna avstyrker med bestämdhet ett återinförande av revisionsplikten av skäl som kommer beskrivas nedan.**

Företagarna tillstyrker utredningens slutsatser om att tidsfristen för aktiebolag att ge in sin årsredovisning förblir oförändrad. Företagarna delar däremot inte utredningens slutsats om behovet av höjda förseningsavgifter. Vidare tillstyrker Företagarna betänkandets förslag om att Bolagsverket får en tydligare kontrollerande roll, med syftet att kunna identifiera brottsliga upplägg och motverka användandet av så kallade målvakter. Företagarna tillstyrker även förslaget om att straffet för brott mot målvaktsförbudet skärps samt att företagskapning kriminaliseras.

Företagarna tillstyrker även betänkandets förslag om att de nuvarande reglerna om styrelsens skyldighet att agera om det saknas täckning för bolagets aktiekapital utmönstras, och att det i lag i stället tydliggörs att styrelsen fortlöpande har ett ansvar för att bolagets solvens och likviditet är betryggande för bolagets fordringsägare.

Kap 4 - Revisionsplikten för små aktiebolag

Utredningen har haft i uppdrag att redovisa de för- och nackdelar som finns med nuvarande undantag från revisionsplikten för små aktiebolag, respektive en återinförd revisionsplikt för sådana bolag, samt föreslå de författningsändringar som skulle krävas vid ett eventuellt återinförande. Företagarna anser

att utredningsdirektivens presumtion om att en återinförd revisionsplikt skulle vara ett effektivt och tillämpligt verktyg för att motverka att brottslighet begås via aktiebolag är felaktig. Skälen till detta är flera.¹

Det svenska näringslivet består till sin absoluta majoritet av mindre företag vilka är avgörande för samhällets tillväxt och arbetstillfällen. En återinförd revisionsplikt skulle, enligt utredningen, ge ökade kostnader med upp till elva miljarder kronor årligen för en revision som dessa företag inte har behov av och som inte heller har någon påvisad effekt på brottsbekämpningen. Presumtionen från direktiven att brottslighet via bolag kan motverkas av revisionsplikt saknar stöd i erfarenheten från Sverige och övriga EU-länder. De enda rapporter som påtalar samband mellan avsaknad av revision och brottslighet i bolag kommer från Riksrevisionen samt Ekobrottsmyndigheten som båda fått stark kritik för styrda urval, felaktig metodik och därmed även felaktiga slutsatser.

I ett internationellt perspektiv är dagens svenska tröskelvärden bland de lägsta och strängaste i hela EU. Länder som Tyskland och Nederländerna tillämpar som exempel EU:s högsta tillåtna gränsvärden, som innebär att företag som överstiger två av gränsvärdena 8 miljoner euro i nettoomsättning, 4 miljoner euro i balansomslutning och 50 anställda omfattas av revisionsplikt.

Ett återinförande av revisionsplikten skulle därför medföra en väsentlig begränsning av de investeringar och arbetstillfällen som kan skapas i dessa företag, samt även medföra en konkurrensförsämring för svenska företag jämfört med övriga EU-länders företag som har ett lägre kostnadsläge utan sådan revisionsplikt. Olika krav på revision kommer även att diskriminera etableringen av andra EU-länders investeringar i Sverige och ytterligare begränsa svensk tillväxt och arbetstillfällen utan att vara brottsbekämpande.

Enligt utredningen framgår även att ett återinförande av revisionsplikten i närtid inte är genomförbar på grund av en brist på revisorer och därför föreslås ett återinförande först från 2030 för befintliga bolag. En sådan åtgärd kan inte utvärderas inom de kommande tio åren, vilket ytterligare understryker att en återinförd revisionsplikt inte är rätt väg för att motverka brottslighet via bolag.

Mot denna bakgrund ställer Företagarna sig avvisande till varje form av återinförd revisionsplikt då detta inte är en effektiv metod för att motverka brottslighet via bolag samt att de väsentliga merkostnader som följer med en sådan åtgärd är starkt negativa för investeringar, tillväxt och arbetstillfällen i Sverige.

Kap 5 - Ingivning av årsredovisning för aktiebolag – tidsfrister och sanktioner

Utredningen har haft i uppdrag att analysera för- och nackdelar med en förkortad tidsfrist för aktiebolag att ge in sina årsredovisningar samt att ta ställning till om tidsfristen bör förkortas. Företagarna delar utredningens slutsats om att fördelarna med en kortad tidsfrist är ytterst begränsade och skulle inte överväga nackdelarna i form av ökad tidspress för företagen och fler som riskerar att drabbas av avgifter och andra påföljder på grund av att handlingarna inte upprättas eller ges in i tid.

Företagarna delar även utredningens bedömning att tidsfristerna i sanktionssystemet bör behållas oförändrade. Däremot avstyrker Företagarna utredningens förslag om att sanktionsavgifterna höjs med 25 procent. Som framgår i utredningen (s. 223) visar statistik från Bolagsverket att ungefär 96 procent av alla aktiebolag lämnar in sina handlingar i tid, vilket tyder på att de befintliga nivåerna har önskad effekt. Det finns också, enligt Företagarnas bedömning, lite som tyder på att en höjning av förseningsavgifterna skulle leda till att aktiebolag i lägre utsträckning används som brottsverktyg, vilket är det grundproblem utredningens förslag syftar till att motverka. Vi avstyrker därför förslaget.

Kap 6 – Ingivning av årsredovisning för ekonomiska föreningar

---

¹ Företagarna har tillsammans med Svenskt Näringsliv, Småföretagarnas Riksförbund och Srf konsulternas förbund inlämnat ett särskilt yttrande där argumenten mot en återinförd revisionsplikt för små aktiebolag beskrivs ingående. Se s. 521–523 i betänkandet.

Utredningen föreslår att samtliga ekonomiska föreningar, inklusive bostadsrättsföreningar, ska vara skyldiga att självmant ge in årsredovisningen och revisionsberättelsen till Bolagsverket, i enlighet med det regelverk som gäller för aktiebolag.

Enligt Ekobrottsmyndigheten (s. 232 i betänkandet) är antalet utredningar som rör just ekonomiska föreningar endast ett 30-tal årligen. Samtidigt beräknas volymen av inkomna årsredovisningar till Bolagsverket öka med nästan 50 000 varje år som en konsekvens av förslaget. Om syftet med förslaget är att motverka att ekonomiska föreningar används som brottsverktyg anser Företagarna att det saknas empiriskt stöd för att motivera en sådan förändring.

Kap 7 - Bolagsverkets kontrollerande roll

Utredningen föreslår en rad åtgärder som syftar till att stärka Bolagsverkets kontroller i registreringsärenden för att kunna identifiera brottsliga upplägg som kännetecknas av att det anmäls målvakter som företrädare för bolag och föreningar. Det handlar bland annat om att Bolagsverket ska kunna förelägga om personlig inställelse när det behövs för att säkerställa anmälarens eller den anmäldes identitet eller behörighet för att företrädare företaget, samt att Bolagsverket från bolagsregister ska kunna stryka personer som har avregistrerats från folkbokföringen på grund av att de varit registrerade under falsk identitet. Utredningen föreslår även att maximistrafvet för brott mot målvaktsförbudet höjs från fängelse i högst ett år till fängelse i högst två år.

Företagarna delar utredningens utgångspunkt och bedömning att Bolagsverket även fortsättningsvis i första hand ska vara en registrerande myndighet utan ett uttalat brottsbekämpande syfte. Dock anser Företagarna att Bolagsverkets kontroller bör öka med syftet att identifiera brottsliga upplägg. Företagarna anser att utredningens förslag kan komma att bidra till detta och vara ett mer träffsäkert verktyg för att förhindra att företag används som brottsverktyg.

Kap 8 – Företagskapningar

Utredningen har föreslagit att det införs en ny straffbestämmelse som kriminaliserar företagskapningar. Straffet föreslås vara böter eller fängelse i högst två år. Även om bolags- och företagskapning är förhållandevis ovanligt kan förfarandet enligt Företagarna ge stora negativa konsekvenser för kapningens måltavla. Företagarna tillstyrker därför att olovlig användning av juridiska personers identitetsuppgifter kriminaliseras och önskar tillägga att även försök, förberedelse, medhjälp och stämpling till företagskapning bör vara straffbart.

Till detta vill Företagarna betona den stora problematik som finns med att bedrägerier i form av företagskapningar inte går att anmäla digitalt på Polismyndighetens hemsida. I stället hänvisas den som blivit utsatt till att ringa 114 14 vilket inte sällan är belagt med långa kötider, vilket i sin tur påverkar anmälningsbenägenheten negativt och leder till ökade mörkertal i brottsstatistiken.

Kap 9 – Några särskilda frågor om stiftelser

Utredningen föreslår flera ändringar i stiftelselagen som syftar till att ge motsvarande skydd mot ekonomisk brottslighet som aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar. Det handlar bland annat om ett införande av en bestämmelse om ställföreträdarjäv, att en stiftelses revisor får en skyldighet att anmäla misstanke om brott till styrelsen/förvaltaren och åklagare, och att stiftelser som inte har kommit in med årsredovisning och revisionsberättelse till tillsynsmyndigheten i rätt tid ska betala en förseningsavgift. Företagarna anser att utredningen inte tillräckligt tydligt utrett hur stort problemet med frånvaron av bestämmelse om ställföreträdarjäv är idag, och inte heller vilka eventuella negativa konsekvenser ett införande av en ställföreträdarjävsbestämmelse enligt förslaget skulle innebära för stiftelser och deras avtalsparter.

Kap 10 – Om tvångslikvidation vid kritisk kapitalbrist m.m.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera för- och nackdelar med reglerna om tvångslikvidation vid kapitalbrist samt bedöma om regelverket behöver justeras, med beaktning om behovet av ett starkt borgenärsskydd och kravet på minsta tillåtna aktiekapital.

Företagarna tillstyrker betänkandets förslag om att de nuvarande reglerna om styrelsens skyldighet att agera om det saknas täckning för bolagets aktiekapital utmönstras, och att det i lag i stället tydliggörs att styrelsen fortlöpande har ett ansvar för att bolagets solvens och likviditet är betryggande för bolagets fordringsägare.

Patrick Krassén
Policychef
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna